

GONDOLATOK.

Felső-Zsuk, 1903. április hó.

A pénz.

Mi is az a pénz? melyre oly nagy a szükség minden anyagi és szellemi vállalkozásainknál?

Megkísérlem nagyjából esetelni.

Sokan, midőn egykedvűen elhaladnak mellette, nem is képzelik, mily nagy dolog az.

A pénz a mindent mozgató erő, mely előtt nincsen lehetetlen. Ő a világi dolgok főintézője, kinek joga van mindenbe beleszólni. Hatalmas, hatalmát növeli a titokzatosság, mely koronkint övedzi, mert gyakran nem tudjuk, hol keressük. Csak a nyomásról, melyet reánk gyakorol, érezzük, hogy az ő, más nem lehet. Most teljes pompát fejt ki az emberek bámulatára, majd szerényen meghuzódik egy kávéház asztala mellett, mint egy egyszerű nyárspolgár. De azért mindig tudja: hol van az emberek gyöngéje, miben áll saját ereje és mit kell tennie. E célznak megy feltartóztatlanúl. Nem ösmer akadályt. Leveri, félretolja azt irgalom nélkül, ha útjában áll. Csábszavára a kőszívü emberek is megindulnak és igéző tekintete előtt meghajlik úr és szegény. Parancsait, mint egy despota osztogatja. Jaj annak, ki ellenszegül. Midőn prédára indul, hatalmas karjával belekapaszkodik mindenikünk életviszonyaiba, ellenállhatatlan erővel magával ragad, hol felemel, hol lesujt, a milyen az egyén és a környező viszonyok. Mig másfelől genialis emberek még pelyhes terveit — keblén melengetve — szárnyra segíti, hogy azok megvalósulhassanak: ez által lehet egy emberöltőt visz előre a civilizatio magaslatai körébe, kórházakat épít a szegények számára és megnyitja a börtön kapuit azoknak, kik benne bíztak és csalódtak. Így lesz az emberiség jóltevője s megfosztója egyaránt. Ez igaz képe a pénz hatalmának.

Azért becsüljük is meg társadalmi tényezőinknek ezen nagy hatalmát, mint feladataink teljesítésénél nélkülözhetlent. De nem a